

Μιά μέρα πρὸς τοῦ Ὀλύμπου τὴν κορυφή
ἀγνὴ τοῦ πλάνου τοῦ ἔρωτα ἀδερφή
χαμήλωσ' ἢ ἁρμονία καὶ κατέβη,
ἢ θεία ματιά της τί γοργογυρεύει;

γοργογυρίζω Κορ., "Ατακτ., 2.95 — Λεξ. Δημητρ.

Τὸ Βυζαντ. γοργόγυρίζω. Βλ. Διγεν. Ἀκρίτ., στ. 801 (ἐκδ. Hesselring) εἰς Λαογρ. 3 (1911), 576 καὶ Βλε-
θανδρ. καὶ Χρυσάντζ. στ. 119 (ἐκδ. Ε. Κριαρᾶ, σ. 103).

1) Κάμνω τινὰ νὰ ἐπιστρέψῃ, νὰ γυρίσῃ ταχέως, μετὰ
σπουδῆς Λεξ. Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Βέλθανδρ.
καὶ Χρυσάντζ., στ. 118-119 (ἐκδ. Ε. Κριαρᾶ) «καὶ ἂν αὐτο-
προαίρετος οὐ θέλει νὰ γυρίσῃ, | ἐπάρετέ τον πεταστόν, γορ-
γογυρίζετε τον». 2) Ἀμτβ., ἐπιστρέφω ταχέως Λεξ. Δη-
μητρ.: Κοίταξε νὰ γοργογυρίσῃς ἀπὸ τὸ ταξίδι σου. Ἡ
σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Διγεν. Ἀκρίτ., ἐνθ' ἄν., στ. 800 «τρεῖς
ἔγκλες μου τὸν ἔγκλωσε καὶ τρεῖς ἐμπροστελῖνες | καὶ τὸ
βαρὺν χαλίναρν διὰ νὰ γοργογυρίσῃ». 3) Στρέφω μετὰ τα-
χύτητος τροχὸν ἢ ἄλλο ἀνάλογον μηχανήμα Κορ., "Ατακτ.,
2.95 Λεξ. — Δημητρ.

γοργογύριστος ἐπιθ. Ἡπ. (Τζουμέρκ.) Κέρκ. (Σινα-
ρᾶδ.) Κρήτ. Στερελλ. (Δωρ.) — Ν. Πολίτ., Ἐκλογ. 117, καὶ
193 Α. Καρκαβίτσ., Λόγ. πλώρ., 98 — Λεξ. Δημητρ. γορ-
γογύριστος Θράκ. (Αἰν.) Κέρκ. Ὁθων. γοργογυριστός Πε-
λοπον. (Λακεδ.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. γοργὸς καὶ γυριστός.

1) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ταχέως στρέφεται, γυρίζει, ὁ ταχύς,
εὐκίνητος, σβέλωτος ἐνθ' ἄν.: Ὁ ἥλιος κόκκινος καὶ γορ-
γογύριστος σκάλωνε 'ς τὰ μεσοῦρανα Α. Καρκαβίτσ., Λόγ.
πλώρ., ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

"Ελα κι ἄς τὸ παινέσουμε τοῦτο τὸ παλληκάρι,
ὁπῶχει πλάτες γι' ἄρματα κι ἁρμούς γιὰ τὸ λιθάρι
καὶ χέρια γοργογύριστα νὰ ρίχνουν τὴ σαῖτα
Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν., 193.

"Αν ἔχῃς πόδια νὰ σταθῇς καὶ μάτια ν' ἀντρανίσῃς
καὶ χέρια γοργογύριστα καὶ στέφανα νὰ γύρης
Κέρκ.

Ἐγὼ 'χω πόδια νὰ σταθῶ καὶ μάτια ν' ἀντρανίσω
καὶ χέρια γοργογύριστα στεφάνια νὰ γυρίσω
αὐτόθ. 2) Ὁ ταχέως, γοργὰ ἐπιστρέψας Λεξ. Δημητρ.

γοργοδάχτυλο τό, Θήρ. (Οἶα) Σίφν. — Ν. Πολίτ.,
Ἐκλογ., 118 — Λεξ. Δημητρ. ὀργοδάχτυλο Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργὸς καὶ τοῦ οὐσ. δάχτυλο.

1) Ὁ ταχύς, εὐκίνητος, σβέλωτος δάχτυλος τῆς χειρὸς
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν. — Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Δη-
μητρ.: Ἄσμ.

Ποῖός ἔχει στόμα νὰ 'ς τὸ πῆ, γλῶσσα νὰ 'ς τὸ μιλήσῃ,
πειός ἔχει ὀργοδάχτυλα νὰ πᾶ νὰ σ' τότε δείξῃ;
Ἀπύρανθ.

Μάννα, ἔχω πόδια νὰ σταθῶ, κεφάλι γιὰ νὰ κλίσω,
ἔχω καὶ γοργοδάχτυλα τὰ στέφανα ν' ἀλλάξω
Σίφν.

"Εχεις ποδάρια νὰ σταθῇς καὶ μάτια ν' ἀντρανίσῃς
ἔχεις καὶ γοργοδάχτυλα ν' ἀλλάξῃς δαχτυλίδια;
Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν. 2) Ὁ ἔμπειρος, ἐπιτήδειος δάχτυλος τῆς
χειρὸς Θήρ. (Οἶα) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Ἄσμ.

"Οπ' ἔχ' ἐλὶὰ 'ς τὸ μάγουλο, ἐλὶὰ 'ς τὴν ἁμασκάλη,
ἐλὶὰ 'ς τὸ γοργοδάχτυλο, χαρὰ 'ς τὸν ποῦ τὴν πάρη

Οἶα. β) Εἰρων., ὁ ἄπειρος, ἀνεπιτήδειος Νάξ. (Ἀπύρανθ.):
Ποῦ νὰ 'ναι οἱ διαόλοι ἀπάνω 'ς τὰ ὀργοδάχτυλά σου, δε-
βέλα, ποῦ δὲ σταυρώνει τὸ χέρι σου δουλειὰ (δὲ σταυρώνει =
δὲν πιάνει).

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γοργοδάχτυλος Πάρ.

γοργόδεμα τό, Τῆν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργὸς καὶ τοῦ οὐσ. δέμα.

Οἱ πυκνοί, οἱ ἀλλεπάλληλοι ξύλινοι ἢ σιδηροὶ σύνδεσμοι,
οἱ ἄρμοι τῶν οἰκοδομῶν.

γοργοδέτης ὁ, Μύκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργὸς καὶ τοῦ οὐσ. δέτης.

Μικρὰ δοκοὶ διασταυροῦσα γωνίαν οἰκίας ἀγροτικῆς διὰ
νὰ στηριχθῶσιν ἐπ' αὐτῆς δοκοὶ μήκους μὴ ἐπιτρέποντος νὰ
φθάσωσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς στέγης.

γοργοδιάβα τό, Μ. Τσιριμώκ., Δεκάστ., 110.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργὸς καὶ τοῦ οὐσ. διάβα.

Ἡ ταχεῖα διάβασις, τὸ γρήγορον πέρασμα:

Ποίημ.

Τὸ γοργοδιάβ' ἀλλοτινοῦ
κι ὁμορφον τόπον ξεδιπλώνει
τὸν κόσμον ὄνειρον θερινοῦ,
σὰν πιάσω τὸ τιμόνι.

γοργοδιαβαίνω Κ. Παλαμ., Πεντασύλλ., 131 Ι. Πο-
λέμ., Σπασμέν. μάρμαρ., 80 Φ. Πανᾶ, Λυρικ., 58. Κ. Χρη-
στομ., Κερέν. κούκλ., 23 — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. διαβαίνω.

Διέρχομαι, διαβαίνω, περνῶ ταχέως, γοργὰ ἐνθ'
ἄν.: Κ' ἔκανε ἄνεμο μὲ τὴν κοντὴ φουστίτσα της, σὰ γοργο-
διάβαινε μὲ τὰ κλειδιά κουδουνιστὰ 'ς τὴν τσέπη τῆς ποδιᾶς
της Κ. Χρηστομ., ἐνθ' ἄν. || Ποιήμ.

Ἀγάπες, χάδια, φιλιὰ... κ' ὅστερα
παρατημένη, ξεχασμένη.
Δεκάξι χρόνια πᾶνε ὁλόκληρα,
πῶς ὁ καιρὸς γοργοδιαβαίνει.

Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.

Κι ἂν ὁ θρηῖνος σου 'ς τὸ οὐράνιο δῶμα
σὰν ἀστραπόβροντο γοργοδιαβῇ...

Φ. Πανᾶς, ἐνθ' ἄν.

Σέρνον γοργοδιαβαίνοντας οἱ χρόνοι
καὶ θάνατο κι ἀθανασία

Ι. Πολέμ., ἐνθ' ἄν. Συνών. γοργοπερνῶ, ἀντίθ. ἀρ-
γοπερνῶ.

γοργοδιαγέρνω ἐνιαχ. γοργογαέρνω Κρήτ. (Βάμ. κ.ά.)
— Λεξ. Δημητρ.

Ἐπιστρέφω, γυρίζω ταχέως ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

"Αμε καὶ γοργογάειρε, μὴ κάνῃς ἓνα μῆνα,
γιατὶ θε νὰ 'ρθῇς νὰ μὲ βρῇς 'ς ἀραχνιασμένο μνημα
Κρήτ. (Βάμ.)

γοργοδιανεύω ἐνιαχ. Μέσ. γοργοδιανεύομαι Κρήτ.
(Ἡράκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. διανεύω.

Ταχέως καὶ ἐπιτυχῶς τακτοποιῶ τὰ ἐμαυτοῦ ἐνθ' ἄν.:
Μὴ δόνε κλαῖς αὐτό, γιατί γοργοδιανεύεται Κρήτ.
(Ἡράκλ.)

γοργοδρομός ἐπίθ. Ν. Ἐστ. 15 (1934), 209 καὶ 211
— Λεξ. Δημητρ.

Τὸ Βυζαντ. ἐπιθ. γοργοδρομός. Βλ. Σ. Κουμαν., Συναγ. λεξ. ἀθησαυρ. εἰς λ.

Ὁ ταχέως, γοργὰ τρέχων ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Κ' ἔπεσε ἀπ' τ' ἀμάξι αὐτὸς καὶ τ' ἄλογα
τὰ γοργοδρομία ξαφνιαστήκαν

Λεξ. Δημητρ.

Καὶ τώρα νειώθω τὸ φοιχτὸ τὸν πόνο νὰ μὲ καίει,
γιατὶ 'ς τὴν πόλιν ὀλόγυρα τὰ γοργοδρομία τ' ἄτια
τοῦ Ἀχιλλέα τοῦ φοιῖα τὸν ἐτρανοῦσαν

Ν. Ἐστ., ἐνθ' ἄν., 211.

γοργοδρομοῦσα ἡ, Α. Μαμμέλ., Θαλασσιν., 27.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργοδρομός καὶ τῆς παραγωγ.
καταλ. — οὐσα, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Α. Παπαδόπ., Ἀθηνᾶ
37 (1925), 180 κέξ.

Ἡ ταχέως, γοργὰ βαδίζουσα: Ἄσμ.

Ἀτλαζωτή, καμαρωτή καὶ μουρωτή, λουσάτη,
τινάχτρα, σβέλτη, ἀκούραστη, ἑλαφρὰ γοργοδρομοῦσα
(νοεῖται ὁ ἰχθύς ζαργάνα).

γοργοδρομῶ Δ. Σάρρ., Εὐριπ. Ἰππόλ., 1132.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργοδρομός.

Ταχέως, γοργὰ τρέχω: Ποίημ.

Ὡ, τὰ Βενέτικα ἄλογα πλὺθὸν δὲ θὰ τὰ ὀδηγήσης
'ς τῆς Λίμνης τὸ ἵπποδρομιο, γιὰ νὰ γοργοδρομήσης.

γοργοέρχομαι ἐνιαχ. γοργόρχομαι Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. ἔρχομαι.

Ἐρχομαι συντόμως, σπεύδω: Ἄσμ.

Ἀποῦ 'χει ἀγάπη 'ς τὰ μακρὰ καὶ θέλει νὰ γοργόρθη,
τὴν Πέφτη ἀργὰ μὴν ἀνελῇ, τὴν Παρασκὴ μὴ γλώθῃ
(ἀνελῇ = ἀναλύῃ, ξαίνει μαλλιά).

γοργοξευγαρώνω Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. ξευγαρώνω.

Ταχέως, γοργὰ ξευγαρώνω: Ἄσμ.

Ἐθέ μου, καὶ σὰ δό'καμες οἱ νέοι ν' ἀγαπειοῦνται,
γοργοξευγαρώνέ τσι σκιάς, νὰ μὴ βαραιοῦνται.

γοργοθάλασσα ἡ, ἐνιαχ. γοργοθάλασσα Πελοπν.
(Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. θάλασσα.

Ἡ τρικυμία ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐκαμε γοργοθάλασσα κ' ἐπνίγη τὸ καράβι
Πελοπν. (Μάν.)

γοργοθανατιὰ ἡ, Π. Βλαστ., Κριτικ., ταξιδ., 65 —
Λεξ. Βλαστ. Πρω.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. θανατιὰ.

Ὁ γοργὰ, ταχέως ἢ προώρως ἐπερχόμενος θάνατος
ἐνθ' ἄν.: Φυσικὸ ἔρχεται καὶ προεπόμενον στέκει νὰ θυμηθῇ
κανεὶς ὀμηρικὰ μεγαλεῖα καὶ νὰ μαυροχολίση γιὰ τῆς δόξας
τὴ γοργοθανατιὰ Π. Βλαστ., ἐνθ' ἄν.

γοργοθάνατος ἐπιθ. Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ.
Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. θάνατος.

1) Ὁ ταχέως ἀποθανὼν Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ.
2) Ὁ προώρως ἀποθανὼν Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Ἄσμ.

Κόρη μου γοργοθάνατη, χαροσαγνιτεμένη
Λεξ. Δημητρ.

γοργοθάπτω ἐνιαχ. Μετοχ. οὐδ. γοργοθαμμένον
Ἡπ. (Ζαγόρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ θάπτω.

Θάπτω ταχέως, γοργὰ ἐνθ' ἄν.: Φρ. Ἀχ, μονο' γορ-
γοθαμμένον! (ἀρά) Ἡπ. (Ζαγόρ.)

γοργοκαβαλλάρης ὁ, Ι. Ζερβ., Ἰλ. Δ 963 — Λεξ.
Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. καβαλλάρης.

Ὁ ταχύς, γοργὸς ἵππεὺς ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Κ' οἱ γοργοκαβαλλάρηδες Καδμεῖοι | γι' αὐτὸ θυμόνοντας
Ι. Ζερβ., ἐνθ' ἄν.

γοργόκαιρος ὁ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ οὐσ. καιρός.

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποῦ ὁ καιρὸς παρέρχεται γοργὰ, ταχέως,
ὁ ἐπὶ μικρὸν μόνον ὑπάρχων. Συνών. λιγόκαιρος.
Ι. Ζερβ., ἐνθ' ἄν.

γοργοκάμουσα ἡ, Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 22 (1910), 253.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. κάμνω, εἰς τὸ ὅπ.
καὶ κάμω.

Ἡ ταχέως περαίνουσα τὸ ἔργον: Παροιμ.

Γυναῖκα γοργοκάμουσα, ἀμ' ὄχι γοργοφαίνουσα
(ἀξία εἶναι ἡ γυνὴ ἢ ταχεῖα ὄχι μόνον εἰς τὸ ὑφαίνειν ἀλλὰ
καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐργασίας).

γοργοκάραβο τό, Α. Καρκαβίτσ., Λόγ. πλώρ., 219.
— Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. καράβι.

Ταχύ, γοργὸν πλοῖον, καράβι ἐνθ' ἄν.: Εἶδα τ' ἀστέ-
ρια κινούμενα ἀπάνω του, σὰν γοργοκάραβα Α. Καρκαβίτσ.,
ἐνθ' ἄν.

γοργοκατεβαίνω Σ. Σκίπ. Ν. Ἐστ. 19 (1936), 385.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. κατεβαίνω.

Ταχέως, γοργὰ κατέρχομαι: Ποίημ.

Καθὼς γοργοκατέβαινα 'ς ἀτάραχα ποτάμια
χωρὶς πιλότοι μὲ σκοινιά νὰ μ' ὀδηγᾶνε πιά...

γοργοκίνημα τό, Λεξ. Δημητρ.

Τὸ Βυζαντ. γοργοκίνημα. Βλ. Διγεν. Ἀκρίτ.
(ἐκδ. Δ. Πασχάλ.) εἰς Λαογρ. 9 (1926), 315 «ἀπὸ δὲ τὰ
γοργοκίνηματα καὶ τὰ παιγνίδια ἔδειχναν τῆς ἐρωτοληψίας
τὴν παίδευσιν».

Ἡ ταχεῖα, γοργὴ κίνησις. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ.
Διγεν. Ἀκρίτ., ἐνθ' ἄν.

γοργοκινεσιὰ ἡ, Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γοργοκινῶ.

Ἡ ταχεῖα, γοργὴ κίνησις, ἡ εὐκίνησις, ἡ ιδιότης τοῦ
ταχέως κινεῖσθαι.

γοργοκίνητα ἐπιρρ. Ι. Πολέμ., Σπασμέν. μάρμαρ., 70
— Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργοκίνητος.

Διὰ ταχείας, γοργῆς κινήσεως ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Ἐνας 'ς τὸν ἄλλονε μπροστὰ σκυμμέν' οἱ θεριστάδες
θερίζουν γοργοκίνητα μ' ἥλιοκαμένους σβέγκους
Ι. Πολέμ., ἐνθ' ἄν.

